

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO W KL.V

OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ otrzymuje uczeń, który:

- uzyskał poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy 5 umożliwiające osiągnięcie celów polonistycznych,
- potrafi wykonać zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim poziomie trudności.

W zakresie:

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

- wypowiada się na temat świata przedstawionego utworu
- dostrzega obrazy poetyckie w utworach o nieskomplikowanej strukturze semantycznej
- zna pojęcie fikcja literacka
- wymienia prawdopodobne (realistyczne) elementy świata przedstawionego
- rozpoznaje czytany utwór jako baśń, mit, legendę, dziennik, pamiętnik, powieść detektywistyczną i podróżniczą
- zna pojęcie epitet, porównanie, przenośnia, uosobienie, ożywienie, wyraz dźwiękonaśladowczy, apostrofa
- wskazuje tytuł, podtytuł, puentę utworu
- wskazuje punkt kulminacyjny w opowiadaniu
- rozpoznaje wers, zwrotkę i refren, wskazuje rymy w wierszu, zna pojęcie rytm
- wyodrębnia wydarzenia fabuły i ustala ich kolejność
- zna pojęcie dialog, wyszukuje wypowiedzi bohaterów tekstu
- zna pojęcia podmiot liryczny, narrator, bohater
- zna pojęcia narracja pierwszoosobowa i narracja trzecioosobowa
- wskazuje w tekście bohatera głównego, pierwszoplanowego, drugoplanowego, tytułowego
- określa tematykę utworu
- zna pojęcie wątek
- nazywa swoje reakcje czytelnicze
- odbiera teksty literackie na poziomie dosłownym
- wypowiada się na temat sytuacji bohaterów literackich i filmowych
- wypowiada się na temat wybranych zagadnień i znaczeń utworu
- podejmuje próbę interpretacji tekstów
- wypowiada się na temat postaci literackiej, wskazuje pozytywne i negatywne cechy bohater
- posługuje się pojęciami: dobro – zło, przyjaźń – wrogość, prawda – kłamstwo, pokój – wojna w odniesieniu do treści omawianych utworów
- rozpoznaje tekst literacki
- rozpoznaje artykuł prasowy
- wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost
- określa temat tekstu
- używa pojęcia przesłaniew odniesieniu do legendy i mitu
- objaśnia pojęcie tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapit
- wydobywa z tekstu wskazane informacje
- wskazuje określenia opisujące i oceniające
- rozpoznaje czytany utwór jako komiks

- odróżnia dzieło literackie od filmu i spektaklu teatralnego
- odróżnia film od programu informacyjnego
- posługuje się terminami: lalki, kostium, rekwizyty, dekoracja w kontekście widowiska teatralnego
- posługuje się pojęciami związanymi z filmem: aktor, reżyser, scenariusz filmowy
- zna pojęcie adaptacja utworu literackiego
- wypowiada się na temat treści tekstów kultury
- dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją realistyczną (np. ilustracja)
- z uwagą odbiera filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

- rozpoznaje w wypowiedziach rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki oraz niektóre liczebniki i przyimki
- rozpoznaje odmienne części mowy
- rozpoznaje formy bezokolicznika
- rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, osoby, czasu, rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, czasownika
- wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej
- stara się przestrzegać poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych
- używa przymiotników i przysłówków we właściwych kontekstach
- zna pojęcia podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik
- wskazuje wyrazy nadrzędne i podrzędne w związkach wyrazowych
- nazywa niektóre typy związków wyrazowych
- rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące
- odróżnia zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zna pojęcia zdanie pojedyncze i zdanie złożone
- przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie
- rozpoznaje wersję mówioną i pisaną języka
- wie, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej, a w jakich nieoficjalnej odmiany polszczyzny
- rozumie dosłowne i proste przenośne znaczenia wyrazów w wypowiedzi
- zna pojęcie związek frazeologiczny
- świadomie tworzy wypowiedzi wyrażające różne intencje
- używa ze zrozumieniem pojęć synonim, wyraz bliskoznaczny
- w sposób logiczny i spójny wypowiada się na tematy związane z otaczającą rzeczywistością
- rozumie, że tekst jest komunikatem
- zna pojęcia nadawca i odbiorca wypowiedzi, posługuje się nimi w odniesieniu do różnych sytuacji codziennych
- określa sytuację komunikacyjną
- rozpoznaje komunikaty wyrażane za pomocą gestów i mimiki
- zna pojęcia głoska, litera, sylaba
- zna pojęcie etykieta językowa i stara się stosować jej zasady
- zna zasady pisowni: – rz, ż, ó, u, h, ch, – nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami – wielką i małą literą – przyimków i wyrażen przyimkowych – a i oraz -em i -om– i po spółgłoskach – zakończeń -i, -ii, -ji

- zna wybrane zasady dotyczące oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych
- zamyka wypowiedzenia kropką, znakiem zapytania lub wykrzyknikiem

TWORZENIE WYPOWIEDZI

- udziela poprawnych i logicznych odpowiedzi na pytania
- słucha z uwagą uczestników rozmowy, mówi na temat, uczestnicząc w rozmowie
- rozpoznaje argumenty w wypowiedzi
- tworzy logiczne i w przeważającej części uporządkowane wypowiedzi
- wyszukuje w tekście informacje
- tworzy według podanego wzoru wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka
- recytuje ze zrozumieniem tekst poetycki lub fragment prozy
- sporządza według podanego wzoru odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi
- redaguje według podanego wzoru proste notatki w różnych formach
- opowiada o treści przeczytanych utworów
- wie, że współczesne komunikaty (SMS, e-mail) muszą być poprawne pod względem językowym i ortograficznym
- tworzy według podanego wzoru opowiadania na temat dalszych losów bohatera tekstu
- podejmuje próby redagowania scenariusza
- odwołuje się do swojej wiedzy o języku w tworzonych wypowiedziach
- czytając głośno, uwzględnia różne znaki interpunkcyjne
- zapisuje odręcznie informacje pozyskane z różnych źródeł

SAMOKSZTAŁCENIE

- korzysta z różnych źródeł informacji (np. książki, edukacyjne programy telewizyjne, strony internetowe)
- korzysta z zasobów szkolnej biblioteki
- korzysta ze słownika ortograficznego
- potrafi odnaleźć wskazane hasło w encyklopedii
- podejmuje próbę oceny prawdziwości informacji uzyskanych z internetu
- zna legendy związane ze swoim regionem
- korzysta z internetu w celach edukacyjnych
- kształci umiejętności tworzenia prezentacji multimedialnej

OCENĘ DOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który jw. oraz:

- uzyskał poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy 5, który pozwala na rozwijanie kompetencji ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej,
- wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne typowe o średnim poziomie trudności ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej.

W zakresie:

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

- omawia wybrane elementy świata przedstawionego utworu
- wypowiada się na temat obrazów poetyckich w wierszach
- odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości

- wymienia nieprawdopodobne (fantastyczne) elementy świata przedstawionego
- wskazuje cechy gatunkowe baśni, mitu, legendy, dziennika, pamiętnika
- rozpoznaje w tekście niektóre epitety, porównania, przenośnie (w tym uosobienie i ożywienie), wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofy
- nadaje tytuły, śródtytuły wybranym częściom utworu
- odróżnia wiersz rymowy od wiersza bez rymów
- omawia wydarzenia fabuły, używa pojęć wątek i akcja
- objaśnia pojęcie dialog
- omawia cechy bohatera, narratora, podmiotu lirycznego
- odróżnia narratora pierwszoosobowego od narratora trzecioosobowego
- określa cechy bohaterów różnych typów
- objaśnia, czym cechuje się bohater historyczny
- omawia tematykę utworu
- objaśnia pojęcie wątek
- opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich
- rozumie proste przenośne znaczenia w tekstach
- określa doświadczenia i sytuację bohaterów literackich oraz filmowych
- przedstawia własne rozumienie utworu
- wykorzystuje w interpretacji tekstów własne doświadczenia
- wyraża opinię na temat bohaterów i zdarzeń
- rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania bohaterów literackich
- rozpoznaje tekst informacyjny
- wymienia cechy artykułu prasowego
- odczytuje informacje wyrażone wprost
- wyciąga wnioski z tekstu
- odczytuje przesłanie niektórych legend i mitów
- wyodrębnia w tekście części kompozycyjne
- porządkuje informacje z tekstu
- odróżnia określenia opisujące od oceniających
- wskazuje charakterystyczne cechy komiks
- rozpoznaje różne teksty kultury
- wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla literatury, filmu, teatru
- posługuje się terminami związanymi z teatrem lalkowym, zna pojęcie znaki teatru
- wie, jak zbudowany jest scenariusz filmowy
- rozpoznaje wybrane gatunki filmowe
- objaśnia pojęcie adaptacja utworu w odniesieniu do wybranych dzieł filmowych
- porównuje treści tekstów kultury z rzeczywistością znaną mu z własnego doświadczenia
- dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się bardziej złożoną konwencją realistyczną (np. komiks)
- świadomie odbiera filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

- rozpoznaje w tekście liczebniki oraz przymyki
- rozpoznaje nieodmienne części mowy
- dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi
- rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, rodzaju gramatycznego odpowiednio:

przymiotnika i liczebnika

- przekształca konstrukcję strony czynnej i biernej czasownika i odwrotnie
- przestrzega poprawności gramatycznej wyrazów odmiennej, tworząc wypowiedzi o nieskomplikowanej strukturze językowej
- rozumie rolę przymiotników i przysłówków w opisie świata
- rozpoznaje podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie i okolicznik w zdaniu
- objaśnia pojęcia związek zgody, związek rządu, związek przynależności
- wie, jakie części mowy występują najczęściej w związkach wyrazowych różnych typów
- używa celowo wypowiedzi oznajmujących, pytających i rozkazujących
- rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdanie pojedyncze i złożone, odróżnia zdanie i wypowiedzenie bez osobowej formy czasownika
- przekształca konstrukcje składniowe – zdania w równoważniki zdań i odwrotnie
- objaśnia, czym się różni wersja mówiona języka od wersji pisanej
- posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny
- odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów od znaczeń przenośnych
- używa stałych związków wyrazowych ze zrozumieniem i świadomością celu
- stosuje różne typy wypowiedzi w zależności od zamierzonego celu wypowiedzi
- wie, że formy fleksyjne wyrazów nie są ich synonimami
- wie, że treść tworzonych zdań powinna nawiązywać do wcześniejszych części tekstu
- rozróżnia typy komunikatu: informacyjny, literacki, ikoniczny
- identyfikuje nadawcę wypowiedzi w opowiadaniach, powieściach, baśniach, mitach, legendach
- rozumie wpływ sytuacji komunikacyjnej na kształt wypowiedzi
- rozpoznaje i nazywa uczucia wyrażane za pomocą postawy ciała
- objaśnia różnicę między głosem a literą
- stosuje zasady etykiety językowej w sytuacjach codziennych
- stara się przestrzegać poprawności ortograficznej w zakresie pisowni: – rz, ż, ó, u, h, ch, – nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami – wielką i małą literą – przyimków i wyrażen przyimkowych – ą i ę oraz -em i -om – i po spółgłoskach – zakończeń -i, -ii, -ji w podanym zestawie ortogramów
- stara się przestrzegać zasad dotyczących oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
- stosuje poprawnie kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzi, zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniach pojedynczych i złożonych

TWORZENIE WYPOWIEDZI

- krótko wypowiada się na podany temat związany z otaczającą rzeczywistością
- włącza się do rozmowy w kulturalny sposób
- posługuje się argumentami w rozmowie
- zna pojęcie akapit i rozumie jego funkcję w wypowiedzi
- ocenia przydatność uzyskanych informacji
- tworzy samodzielnie wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka
- artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu
- sporządza samodzielnie odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi
- tworzy samodzielnie prostą notatkę w formie tabeli, kilkuzdaniowej wypowiedzi, planu
- omawia problematykę przeczytanych utworów

- używa właściwych zwrotów grzecznościowych w swoich wiadomościach SMS oraz korespondencji internetowej
- tworzy samodzielnie opowiadania na tematy związane z treścią poznanych utworów
- pisze scenariusz filmowy, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku
- stosuje zwroty grzecznościowe w wypowiedziach ustnych i pisemnych
- czyta płynnie tekst, podkreślając głosem ważne słowa
- porządkuje według własnego pomysłu uzyskane informacje

SAMOKSZTAŁCENIE

- wybiera informacje uzyskane z różnych źródeł i wykorzystuje je w nauce i rozwijaniu pasji
- zna zasady korzystania z zasobów bibliotecznych
- zna budowę słownika ortograficznego
- wyszukuje hasła w encyklopedii
- ocenia przydatność uzyskanych informacji
- wyszukuje informacje na temat ważnych zdarzeń i postaci związanych ze swoim regionem
- rozwija umiejętności efektywnego korzystania z zasobów Internetu.

OCENĘ DOBRĄ otrzymuje uczeń, który jw. oraz:

- poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej,
- rozwiązuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne i praktyczne.

W zakresie:

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

- porównuje wybrane elementy świata przedstawionego w różnych utworach
- analizuje i interpretuje obrazy poetyckie w czytanych utworach
- odróżnia fikcję filmową od rzeczywistości
- wypowiada się na temat fantastyki w baśniach, mitach i legendach
- wymienia cechy charakterystyczne różnych gatunków literackich
- omawia funkcję mitów i legend
- wskazuje w tekście literackim epitety, porównania, przenośnie (w tym uosobienia i ożywienia), wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofy
- dostrzega funkcję tytułu, podtytułu, puenty, punktu kulminacyjnego jako elementu konstrukcyjnego utworu
- określa wers, zwrotkę, refren, rymy, liczbę sylab w wersie jako elementy rytmizujące wypowiedź
- zna pojęcia rymy męskie i żeńskie oraz rymy dokładne i niedokładne
- analizuje przebieg zdarzeń w ujęciu przyczynowo-skutkowym
- porównuje wypowiedzi bohaterów i narratora
- określa motywy działania bohatera, określa stosunek narratora do wybranych elementów świata przedstawionego utworu
- objaśnia funkcję różnych typów narracji w tekście
- prezentuje swój pogląd na temat bohatera głównego
- określa problematykę utworu
- używa funkcjonalnie pojęcia wątek
- opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury
- odczytuje przenośne sensy utworów opartych na nieskomplikowanych konstrukcjach

- zestawia sytuację bohaterów literackich z własnymi doświadczeniami
- uzasadnia swoje rozumienie utworu
- wykorzystuje w interpretacji tekstów znajomość innych utworów literackich
- ocenia bohatera literackiego
- zestawia wartości i ich przeciwieństwa w utworach na zasadzie kontrastu
- odróżnia tekst literacki od informacyjnego
- odróżnia tekst prasowy od literackiego
- dostrzega w tekście treści wyrażone wprost i pośrednio
- określa główną myśl tekstu
- odczytuje przesłania legend i mitów
- określa funkcję wstępu, rozwinięcia, zakończenia
- odróżnia informacje ważne od drugorzędnych
- wskazuje opinie w wypowiedziach bohaterów tekstów
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o budowie komiksu do jego odbioru
- nazywa tworzywo przekazów audiowizualnych (ruchome obrazy, dźwięk)
- wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne, określa funkcje znaków teatralnych
- posługuje się ze zrozumieniem terminami związanymi ze sztuką filmową
- wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją
- komentuje treści tekstów kultury w odniesieniu do własnego doświadczenia
- dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją symboliczną (np. plakat, kolaż)
- wykorzystuje wiedzę na temat tekstów kultury, odbierając filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

- wskazuje różnice między różnymi częściami mowy
- odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych
- rozumie funkcję bezokolicznika
- oddziela temat fleksyjny od końcówki
- poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika
- stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych
- uwzględnia w wypowiedziach różne natężenie cech i właściwości
- rozpoznaje funkcje składniowe orzeczenia, podmiotu, przydawki, dopełnienia i okolicznika w zdaniu
- używa ze zrozumieniem pojęć związek zgody, związek rzędu, związek przynależności
- odróżnia różne typy związków wyrazowych
- używa wypowiedzi wykrzyknikowych ze świadomością ich funkcji
- rozpoznaje równoważnik zdania, określa typy zdań złożonych współrzędnie
- rozumie funkcjonalność przekształceń składniowych
- wskazuje główne cechy języka mówionego i pisanego
- posługuje się oficjalną nieoficjalną odmianą polszczyzny ze świadomością zróżnicowania tych form
- rozpoznaje wyrazy wieloznaczne
- używa różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych
- posługuje się pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności i celu wypowiedzi

- świadomie zastępuje powtarzające się wyrazy ich synonimami
- używa spójników i zaimków (bez znajomości terminów – etap propedeutyczny) w celu zespolenia tekstu
- wie, że niektóre komunikaty różnią się systemem znaków
- identyfikuje i opisuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi lirycznej
- dostosowuje sposób wyrażania się i zachowania do sytuacji komunikacyjnej
- rozpoznaje znaczenie różnych niewerbalnych środków komunikacji
- określa funkcje głosek, liter, sylab
- przestrzega zasad etykiety językowej wymaganych w korespondencji
- stosuje w większości wyrazów zasady pisowni:– rz, ż, ó, u,h, ch, – niez rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami– wielką i małą literą– przyimków i wyrażen przyimkowych– ą i ę oraz emi -om– i po spółgłoskach– zakończeń -i, -ii,-jiw podanym zestawie orto-gramów
- stosuje w większości wyrazów zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
- stosuje w większości wypowiedzeń poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym

TWORZENIE WYPOWIEDZI

- wypowiada się logicznie na tematy związane z poznanymi tekstami kultury
- reaguje na wypowiedzi innych rozmówców
- rozpoznaje argumenty odnoszące się do faktów, logiki oraz odnoszące się do emocji
- tworzy wypowiedzi o właściwej kompozycji i układzie graficznym
- dokonuje selekcji informacji
- tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka
- recytuje tekst z odpowiednią intonacją, dykcją i napięciem emocjonalnym
- stosuje jednolitą formę wypowiedzeń (bez czasownika) w zapisie planu ramowego i szczegółowego
- rozplanowuje kompozycję układu treści w notatce
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o języku w wypowiedziach na temat tekstów
- zapisuje poprawne, komunikatywne wiadomości SMS
- tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi opowiadania na podstawie tekstu
- samodzielnie pisze scenariusz filmowy, na podstawie fragmentów lektury
- funkcjonalnie stosuje odpowiednie konstrukcje składniowe w różnych sytuacjach komunikacyjnych
- czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści
- zapisuje informacje za pomocą edytora tekstu
- selekcjonuje informacje w celu wykorzystania ich w różnych sytuacjach typowych i nietypowych

SAMOKSZTAŁCENIE

- korzysta z zasobów bibliotek on-line
- korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych

- korzysta z informacji zawartych w encyklopedii
- konfrontuje ze sobą informacje uzyskane z różnych źródeł, szczególnie internetowych
- wykorzystuje wiedzę i umiejętności do przetwarzania informacji o życiu kulturalnym regionu
- zna wybrane zasady netykiety i przestrzega ich

OCENĘ BARDZO DOBRĄ otrzymuje uczeń, który jw. oraz:

- sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami,
- rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej,
- potrafi zastosować poznaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach.

W zakresie:

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

Funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat świata przedstawionego podczas analizy tekstów podejmujących grę z konwencją literacką

- analizuje rolę środków językowych w tworzeniu obrazów poetyckichokreśla rolę autora tekstu w kreowaniu fikcji literackiej
- wypowiada się na temat elementów fantastycznych w utworach współczesnych
- wskazuje różnice między elementami świata przedstawionego mitu, legendy, baśni
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o cechach gatunkowych utworów w ich analizie i interpretacji
- objaśnia funkcje językowych środków stylistycznych w czytanych utworach
- analizuje wpływ tytułu, podtytułu, puenty na interpretację tekst
- używa funkcjonalnie pojęć wiersz rymowy, bezrymowy oraz rymy i rytm podczas analizy wiersza
- stosuje bogate słownictwo określające następstwo zdarzeń
- omawia sposób zapisu dialogu w tekście
- charakteryzuje bohatera, podmiot liryczny i narratora w czytanych utworach
- wykorzystuje funkcjonalnie wiedzę o różnych typach narracji w analizie tekstu
- posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do postaci głównej w utworze
- omawia problematykę utworu
- skazuje różne wątki w utworze
- opisuje emocje towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę do objaśnienia przenośnych znaczeń w tekstach
- komentuje sytuację bohaterów literackich w odniesieniu do doświadczeń współczesnych nastolatków
- funkcjonalnie używa różnych środków językowych do uzasadnienia swojego rozumienia utworu
- wykorzystuje w interpretacji tekstów wiedzę o różnych tekstach kultury
- posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do bohaterów i sytuacji
- odczytuje wartości i antywartości wpisane w teksty kultury
- określa funkcje tekstu literackiego i informacyjnego, prasowego
- odczytuje treści wyrażone wprost i pośrednio
- analizuje i interpretuje główną myśl tekstu

- formułuje samodzielnie przesłanie legendy i mitu
- omawia relacje między częściami wypowiedzi
- hierarchizuje informacje
- objaśnia subiektywny charakter opinii
- charakteryzuje komiks jako tekst kultury
- objaśnia swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych
- rozpoznaje znaki teatru i środki wyrazu charakterystyczne dla teatru lalkowego
- określa właściwości i funkcje różnych elementów dzieła filmowego
- wskazuje różnice pomiędzy tekstem literackim a jego adaptacją sceniczną i radiową
- odbiera tekst kultury jako źródło wzbogacania własnych doświadczeń
- dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją abstrakcyjną (w połączeniu z muzyką)
- aktywnie odbiera filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, czyniąc je źródłem swoich działań twórczych

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

- określa funkcje różnych części mowy w wypowiedzeniu
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o odmiennych i nieodmiennych częściach mowy
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o osobowych i nieosobowych formach czasownika w wypowiedziach
- określa funkcje różnych form gramatycznych odmiennych części mowy w wypowiedzeniu
- używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi
- stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych
- używa we właściwych kontekstach przymiotników i przysłówków o różnych natężeniach cechy
- wyjaśnia funkcję orzeczenia, podmiotu, przydawki, dopełnienia i okolicznika w zdaniu
- używa funkcjonalnie nazw wszystkich typów związków wyrazowych podczas analizy składniowej zdań
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach wypowiedzeń ze względu na cel wypowiedzi
- określa funkcję zdań współrzędnie złożonych różnego typu
- wykorzystuje wiedzę i umiejętności w zakresie przekształceń składniowych w wypowiedziach ustnych i pisemnych
- funkcjonalnie posługuje się wersją mówioną i pisaną języka
- zna i funkcjonalnie stosuje formy grzecznościowe używane w oficjalnej i nieoficjalnej odmianie polszczyzny
- świadomie wykorzystuje wyrazy o przenośnych znaczeniach do tworzenia własnych wypowiedzi
- używa poprawnie i celowo różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych
- podkreśla intencje wypowiedzi pozawerbalnymi środkami porozumiewania się
- funkcjonalnie stosuje synonimy w celu wzbogacenia językowego wypowiedzi
- stosuje synonimy w celu uzyskania spójności tekstu
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach komunikatów
- funkcjonalnie posługuje się terminami nadawca i odbiorca wypowiedzi podczas odbioru tekstów kultury

- posługuje się różnymi werbalnymi i pozawerbalnymi środkami komunikacji stosownie do sytuacji
- nazywa i komentuje emocje wyrażane za pomocą różnych form ekspresji pozasłownej
- wykorzystuje wiedzę o głoskach, literach i sylabach w analizie warstwy brzmieniowej tekstów
- przestrzega zasad etykiety językowej podczas komunikacji za pomocą narzędzi nowoczesnych technologii informacyjno – komunikacyjnych
- stosuje we wszystkich wyrazach zasady pisowni:– rz, ż, ó, u, h, ch,– nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami– wielką i małą literą– przyimków i wyrażen przyimkowych– ą i ę oraz -em i -om– i po spółgłoskach – zakończeń -i, -ii,-jiw podanym zestawie ortogramów
- stosuje we wszystkich wyrazach zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
- stosuje we wszystkich wypowiedzeniach poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym

TWORZENIE WYPOWIEDZI

- świadomie porządkuje i komponuje treść swoich wypowiedzi
- prezentuje własne stanowisko w rozmowie
- używa przemyślanych argumentów na poparcie swojego stanowiska
- tworzy semantycznie pełne i bogate językowo wypowiedzi
- wypracowuje skuteczne metody selekcji informacji
- tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych, stosuje funkcjonalnie różne środki językowe
- głosowo interpretuje tekst
- dba o zwięzłość wypowiedzi w zapisie planu ramowego i szczegółowego
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych formach notatek
- opowiada o treści, problematyce i formie poznanych tekstów kultury
- zna i stosuje zasady netykiety w komunikacji internetowej
- tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych inspirowane treścią poznanych utworów
- pisze scenariusz filmowy na podstawie własnych pomysłów
- funkcjonalnie i twórczo wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach
- czytając głośno, przekazuje intencję tekstu

SAMOKSZTAŁCENIE

- opracowuje własne sposoby szybkiego i efektywnego zapisywania informacji
- gromadzi dane w sposób uporządkowany i zapewniający łatwy dostęp do potrzebnych informacji
- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat zasobów bibliotecznych w docieraniu do informacji
- określa funkcje słowników
- korzysta ze słowników on-line
- krytycznie ocenia i weryfikuje informacje uzyskane z różnych źródeł
- aktywnie interesuje się życiem kulturalnym swojego regionu
- postrzega nowoczesne technologie informacyjne jako narzędzia do rozwijania i prezentowania własnych zainteresowań

OCENĘ CELUJĄCĄ otrzymuje uczeń, który jw. oraz:

opanował umiejętności na ocenę bardzo dobrą oraz samodzielnie poszukuje i wykorzystuje informacje zawarte w różnych źródłach, samodzielnie wykonuje twórcze zadania o podwyższonym stopniu trudności wykraczające poza materiał programowy, posiada wiedzę i umiejętności wymagane do udziału w szkolnych i pozaszkolnych konkursach, odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów, interpretuje głosowo utwory poetyckie, przygotowuje adaptację sceniczną i filmową.